

21. TESTVÉREINK A HITBEN: KERESZTYÉN FELEKEZETEK

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Kiss Endre József: Keresztyén felekezetek. Sárospatak, 2011.)

Római Katolikus Egyház:

A Római Katolikus Egyház a világon a legtöbb tagot (kb. 1,2 milliárd) számláló keresztyén felekezet. Önmagát tekinti az egyetlen olyan Egyháznak, amelyet Jézus Krisztus alapított. Az egyház feje a római pápa. A Bibliafordítások közül a Vulgatát, a latin nyelvű fordítást tartják hitelesnek. A Bibliai mellett a hit forrásának tartják a szent hagyományt is. A tantételeinek a többségét az egyetemes zsinatokon határozta meg. Tanításuk szerint hét szentség van: keresztség, bérmálás, oltári szentség, bűnbánat, utolsó kenet, egyházi rend, házasság. Istentiszteletük a mise, melyen áldozatbemutató történik. Az ostya és a bor átlényegül az úrfelmutatáskor Krisztus valóságos testévé és vérévé. Isten mellett segítségül hívnak elhunytakat, szenteket. A templomokban ereklyék találhatóak. Hisznek a purgatóriumban, és abban, hogy a hívek imádsága enyhíti az oda kerültek szenvedését. Korábban tiltották a vegyes házasságot, a templomukban kötött más felekezetű házastárstól reverzálist követeltek, vagyis annak az ígéretét, hogy a születendő gyermekek római katolikus felekezetűek lesznek.

Evangélikus Egyház:

Másik nevén: Lutheránus Egyház. Hítelveiket az „Ágostai Hitvallásban” (Confessio Augustana, 1530) foglalták össze. Más hitvallásos iratokat is használnak, úgy, mint a Luther által írt „Schmalkaldeni Cikkek” (1537), vagy a „Formula Concordiae” (1577). A reformáció után templomaikban megmaradtak az oltárok, a képek és szobrok, a gyertya, a kereszttet. Nőket is felszentelnek lelkésznek. Saját lelkészképzőjük van, de fenntartanak egyházi iskolákat és szeretetintézményeket.

Baptista Egyház:

A reformáció egyházához tartozónak vallják magukat. A baptisták a gyermekkeresztséget elutasítják a megtérőket bemeztik, egyetértenek a reformáció egyházainak alapvető hitelveivel. Gyülekezeteik tagsága a már bemeztettekéből és a bemeztésre törekvőkből tevődik össze. Egyházuk tagjaitól elvárják, hogy gyülekezetük folyamatos bizonyágtevői legyenek.

Ortodox Egyház:

Az 1054-es kelet-nyugati egyházszakadást követően alakult az Ortodox Egyház. A Biblia mellett elismerik a szent hagyományt, „amit mindenütt, mindenkor, mindenki hitt.” Az üdvösséghez kegyelem, hit, remény, szeretet, jócselekedetek szükségesek. Hét szentséget fogadnak el, melyek: - a keresztlés, bérmálás, bűnbánat, úrvacsora, papság, házasság, szentelt olaj. Vallják, hogy az Egyház feje Jézus Krisztus, az egyházkormányzás a Szentlélek által történik. A templomokban csupán az öregek és betegek számára vannak ülőhelyek. Minden templomban van ikonosztáz, szobrok állítása azonban tilos. Az istentiszteleteket bizánci rítus szerint tartják. Az istentiszteletek 3-4 órák. Hangszert nem használnak, de énekkultúrájuk kiemelkedően magas. A prédikáció nem szükségszerűen része az istentiszteletnek. Hitvallásuk a Nicea-Konstantinápolyi Hitvallás. Legnagyobb ünnepük a húsvét. Akit valamely felekezetben megkereszteltek és hisz Istenben, azt az egyetemes keresztyénséghez tartozónak tekintik. A magyarországi orthodox egyház 1848-tól elismert és egyenrangú a többi felekezettel. Magyarországon körülbelül 50.000 orthodox hívő él. A világban azonban 225 millió orthodox vallású hittestvérünkkel számolhatunk.

Metodista Egyház:

Megújulási mozgalomból nőtte ki magát a Metodista Egyház. Az egyház alapítója Wesley János (1703-1791) anglikán lelkészcsalád gyermeke. Felszentelt anglikán lelkészként tért meg,

és élte át, hogy Jézus Krisztus minden bűnét elvette. Ettől fogva sajátos „menetrendet” dolgoz ki a keresztyén életmód szabályozásához. Ebben előtérbe kerül a betegek látogatása, a böjt, az önvizsgálat, a rossz szokásokkal való szakítás, az óránkénti csendesség, a naponként háromszori hangos imádság. Miután hitelvei mellett Wesley kitart, az Anglikán Egyház kizárja. „Szent klubnak”, „bibliamolynak”, „methodistának” azaz módszereskedőnek csúfolják. A metodisták szerint a pontosan végrehajtott egyházi szabályok a „kegyelem csatornái”. A Krisztus Jézussal való személyes kapcsolat tartásának elősegítésére a Biblia mellett „Általános Szabályok”-at ajánlanak híveiknek, melyekben felsorolják, hogy mi az a rossz, amitől a metodistának tartózkodnia kell, mi az a jó, amit meg kell cselekednie és ezeken kívül még milyen szempontokat érdemes szem előtt tartania. Ezek a különleges tanácsok arra vonatkoznak, hogy a metodista legyen mértékletes, tartózkodjon minden szenvedélybetegségtől, a feltűnő divat követésétől, házasságot lehetőleg metodistával kössön, az adakozása kiváltság, mert minden az Úré. Aki hozzájuk tér, annak az alábbi két kérdésre kell felelnie: - Vallod-e Jézus Krisztust üdvözítődnék és Uradnak és hűséget fogadsz-e az ő királysága iránt? - Elfogadod-e és vallod-e a keresztyén hitet, amint az a mi Urunk Jézus Krisztus evangéliumában található? Az itt vállalt fogadalom megtartását a magánéletben úgy is ellenőrzik, hogy a gyülekezetet 12 fős csoportokra osztják, s ezekben a csoportokban egy „osztályfőnök” folyamatosan látogatja a csoport tagjait. A hitelveik legtöbbször megegyezik a Reformáció egyházainak hitelveivel, de az eleve elrendelés tanát (predestináció) tagadják. Szerintük az üdvösséghez elegendő Jézus Krisztus engesztelő áldozatának elfogadása.

Adventista Egyház

Az Adventista Egyház alapítója Miller Vilmos, aki a 18. században amerikai baptista családban született. Apokaliptikával kezdett foglalkozni, és számolgatni kezdte, hogy mikor jön Jézus Krisztus vissza. Világvége hangulatot teremtett az őt követőkkel. Vagyonukat szétesztették, fehér ruhában várták vissza Jézust. Ez nem következett be, viszont kizárták a Baptista Egyházból. Ellen G. White prófétanő szerint azért nem jött el Krisztus, mert szombat helyett vasárnapot ünnelték. A felekezet innen kapta a „Hetednapos Adventista Egyház” elnevezést. Tanításukban különösen fontos helyet foglalnak el a próféciaik. Így sokat foglalkoznak Dániel könyvével és a Jelenések könyvével. A baptista tanításokat megtartották. Tehát felnőtt keresztséget fogadják el. Istentiszteleteiket szombaton tartják. Tiltják a fényűzést, élvezethajhászást, de tizedet fizetnek egyházuknak. A misszióra nagy hangsúlyt fektetnek, mert Krisztus nem jön el addig, amíg minden népnek nem hirdettetett az evangélium. Disznóhúst nem esznek, egy részük az egészséges táplálkozás mellett a vegetáriánus életmódra is gondot fordít.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Isten közösséget formál: közösségépítés témakörébe tartozik a lecke, melyben megismerkednek a keresztyén egyház és keresztyén felekezet fogalmával, és a keresztyén felekezetek fő jellegzetességeivel.

Az üldöztetés, a keresztyén felekezetek közti konfliktus évszázadokon át meghatározta az együttélést. Jellemző, hogy a nagyobb létszámú felekezethez tartozók kevésbé ismerik a kisebbeket. A tanulóknak legnagyobb valószínűséggel vannak ismeretei a katolikusokról, de a hazánkban kisebb létszámban lévő, noha a világon jelentős felekezetekről csak kevésbé tájékozottak. Tehát elsősorban a megismerés része fontos ezen az órán, de a megismerésben a közös pontok keresése a cél. Erre alkalmas bevezetés a felekezetek jelképeinek az átbeszélése, hogy mik a közös szimbólumaink, és melyek azok, amik csak egy adott felekezetre jellemzőek. Az identitás kialakulásához hozzátartozik, hogy meg tudja határozni saját magát a többiekhez képest is, és lássa, hogy nincs egyedül, hanem a körülötte lévőkkel kapcsolódási pontokat találhat.

Újraélednek a korábbi életszakaszok ellentmondásai. Ebből a szempontból fontos az önállóság és önállótlanúság és szégyenérzet. Ez a konfliktus ebben a korban vagy az identitás vállalása vagy pedig annak szégyenkező takargatása formájában tér vissza. Ha negatív megerősítést kap a saját felekezetéről vagy a másik felekezetről, akkor nehezebben tudja elfogadni azt. A lecke lehetőséget ad kutató munkára, akár könyvtárban, akár az Interneten, ahol egy-egy számukra érdekesebb felekezet jellegzetességeinek járhatna utána, és a gyűjtésüket megoszthatják a többiekkel. A vallástanár feladata, hogy ne minősítse az egyes felekezeteket, hanem elsősorban a krisztusi egységre helyezze a hangsúlyt. Kreatív feladatként lehetne egy olyan közös keresztyén szimbólumot készíttetni a tanulókkal, amiben több meglévőt egyesítenek.

Elmélkedésre, elcsendesedésre ad lehetőséget a tankönyvi gondolatsor, mely a felekezeteket, mint egy ház (az egyház) lakóit mutatja be.¹ Ez erősítheti az összetartozás érzését, és különösen is fontos lehet azok számára, akik vegyes családokban élnek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje a keresztyén felekezet fogalmát. ○ Ismerje és segítséggel tudja felsorolni a keresztyén felekezetek kialakulásának tényezőit. ○ Ismerje és segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: 1Korinthus 3,11. 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Legyen képes meghatározni, hogy mit jelent a keresztyén felekezet fogalma, melyek a kialakulásának tényezői. ○ Ismerje és önállóan értelmezze a lecke Igéjét, tanulja meg: 1Korinthus 3,11.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: A keresztyén felekezetek fő jellegzetességeinek a bemutatása.

Kognitív cél: A keresztyén felekezetek fő jellegzetességeinek a bemutatása.

Affektív cél: Az elfogadás, testvéri kapcsolat, összetartozás érzés.

Pragmatikus cél: Tapasztalatszerzés biztosítása, hogy megismerjen más keresztyén felekezetet (vagy felekezeteket)

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz
---------------------	-------------------	--------------------------

¹ Ld. 4. Melléklet

		kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetési lehetőség:</p> <p>Gondolattérkép készítése páronként, melynek központi szava az EGYHÁZ</p> <p>Két-két páros hasonlítsa össze a gondolattérképét, melyek a közös pontok, melyek a legtávolabbiak. Az összehasonlítás eredményét osszák meg az egész csoporttal.</p> <p>(A gondolattérképek kikerülhetnek a teremben, ha van rá lehetőség.</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>1. Minden csoport kap egyet az alábbi jelképek közül. Ezek értelmezése, felekezet nevéhez kapcsolása a megadott listából</p> <p>Az eredmény megosztása a többi csoporttal</p> <p>2. Beszélgetés a felekezetekről, hogyan alakultak ki, melyiket ismerik a legjobban</p> <p>Az általános, keresztyén istentisztele jellemzőinek összegyűjtése, leírása a füzetbe.</p> <p>Tanári felolvasás:</p> <p>Ajtók egymás mellett. Egy házban. Némelyik kisebb lakáshoz, másik nagyobbhoz tartozik. Egyikben többen laknak, másikban kevesebben. Egyikből hangosan szól a rock, másiból halk beszélgetés hallatszik. Egyiknek egyszerű ajtaja van, már kicsit kopott, a másikat most szerelték biztonsági zárasra, vadonatúj. Az egyik nagy cégtábla virít, a másikon egyszerű családi névtábla. Az egyiknél sok muskátli virít, a másiknál csupa zöld futónövény. Az egyikben csak munkaidőben dolgoznak, a másikban élnek éjjel nappal. Az egyik most takarítja a folyosót, a másik éppen befizeti a közös költséget. Az egyikből éppen kilépve összetalálkoznak a másiból kilépővel. Mindketten köszönnek:</p> <p>Áldás békesség!</p> <p>Békesség Istentől!</p> <p>Erős vár a mi Istenünk!</p> <p>Dicsértessék a Jézus Krisztus!</p> <p>Isten áldjon!</p>	<p>A felekezetekhez tartozó jelképek egyenként kinyomtatva.</p> <p>laptop, projektor</p> <p>a felekezetekhez tartozó jelképek képe kivetítve</p>

	<p>Isten veled!</p> <p>Hiszen ismerik egymást. Szomszédok. Egy házban laknak.</p> <p>2. Aranymondás:</p> <p><i>„Mert más alapot senki sem vethet a meglévőn kívül, amely Jézus Krisztus.” (1Kor 3,11)</i></p> <p>3. Énekjavaslat:</p> <p>RÉ: 392. Az egyháznak a Jézus a fundámentuma...</p>	
Munkáltatás	Tervezz logót, ami kifejezi a keresztyén felekezetek egységét!	
Házi feladat	<p>Házi feladat (választható)</p> <p>– Készíts riportot más felekezetű osztálytársaddal, barátoddal, ismerősséddel, melyben az azonosságokra és a különbségekre is rákérdezel!</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Térképek:

http://refpedi.hu/sites/default/files/page_images/E_18_2_vilagv_vallasai_2016_uj.jpg

http://refpedi.hu/sites/default/files/page_images/E_18_3_ref_egyh_vilagkozosseg_tagegyh.jpg

Drámapedagógiai ötlet: LÁTOGATÁS

Ne osztályteremben tanuljanak más felekezetekről, hanem menjenek el hozzájuk: nézzenek meg (lehetőleg helyi "idegenvezetéssel") egy másik felekezethez tartozó templomot, imaházat, beszélgessenek oda járó hívőkkel, szolgálókkal – esetleg vendégként meghívva a hittanóra, bár jobb kimenni a helyszínre.